

Barcelona, 26 de setembre de 2017

Nota de premsa IVÀLUA I FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Les beques són efectives a l'hora d'evitar l'abandonament dels estudis a l'educació primària i secundària, especialment entre l'alumnat més vulnerable

Els programes de beques més eficaços apliquen simultàniament incentius a diferents actors del procés educatiu: alumnat, professorat i famílies.

La **reducció de l'abandonament escolar prematur és un dels principals reptes** del sistema educatiu català. A Catalunya tenim una alta taxa d'abandonament escolar prematur (18% al 2016), molt lluny de la mitjana europea (10,8%). En els darrers anys s'han desenvolupat diverses polítiques per abordar-lo però ha estat amb la crisi econòmica que aquesta taxa s'ha reduït significativament, passant del 33,2% (2008) al 18%. La desaparició d'una alternativa laboral (sobretot en ocupacions temporals en l'àmbit de la construcció, l'hosteleria o la gastronomia) que havia funcionat com un pol d'atracció per molts joves, explica possiblement aquest canvi de tendència.

Les **beques i els ajuts a l'estudi són una política educativa clau** en molts països per assegurar la continuïtat de l'alumnat en el sistema educatiu i/o millorar els resultats. En el nostre context, aquesta és una política poc desenvolupada, amb poca inversió i molt poc avaluada.

Com a estratègia contra l'abandonament escolar i la millora dels resultats acadèmics, es poden desplegar **diversos tipus de beques**:

- Destinades a **cobrir necessitats** i condicions bàsiques d'escolarització (llibres, menjador, transport...) que evitin l'abandonament per falta de recursos.
- Destinades a **motivar** l'alumnat amb **incentius** (diners, espècies,...) perquè continuïn amb els estudis i/o assoleixin uns resultats.
- Destinades a **cobrir el cost-oportunitat** de seguir estudiant durant les etapes post-obligatòries. D'aquesta manera, les beques constitueixen una mena de salari que compensa el fet de no treballar.

Són les beques efectives a l'hora de reduir l'abandonament escolar prematur? Quines característiques tenen alguns dels programes més efectius? Per a quins col·lectius les beques funcionen millor? És suficient l'ajut econòmic o calen altres mesures que complementin la beca? Quin tipus de beques haurien de desenvolupar-se a Catalunya per abordar les elevades taxes d'abandonament i fracàs escolar?

En el marc del projecte *Què funciona en educació?* Ivàlua i la **Fundació Jaume Bofill** han elaborat un recull de l'evidència científica rigorosa existent sobre **l'eficàcia de les beques i ajuts per a millorar els resultats educatius**, amb l'objectiu d'aportar orientacions per a la millora de la política educativa a Catalunya.

A continuació **trobareu alguns resultats** de la revisió d'evidències, que seran presentats i posats a debat amb la comunitat educativa en [aquest acte](#), al qual us convidem.

Si hi teniu interès, l'autor de l'informe, així com es algunes de les persones expertes de la taula rodona i les persones responsables del projecte *Què funciona en educació?*, estaran també disponibles per a ser **entrevistades**.

Quines beques motivarien els joves a estudiar i reduirien l'abandonament escolar prematur?

Data: 26 de setembre de 2017, 18h

Lloc: Palau Macaya. Passeig de Sant Joan, 108. Barcelona

Programa: <http://www.fbofill.cat/agenda/quines-beques-motivarien-els-joves-estudiar-i-reduirien-labandonament-escolar-prematur>

Amb la participació de:

Mauro Mediavilla, doctor en Economia, professor del Departament d'Economia Aplicada de la Universitat de València i investigador de l'Institut d'Economia de Barcelona. **Presentarà la revisió d'evidències:** *Són les beques i ajuts a l'estudi efectives de cara a la continuïtat i millora dels resultats educatius a primària i secundària?*

Cristina Bellés, investigadora de la Universitat de Girona.

Francesc Colomé, expert en polítiques educatives.

Joan Carles Navarro, cap del Departament d'Educació de l'Ajuntament del Prat de Llobregat.

El debat es podrà seguir en directe per streaming a través de la web <http://www.fbofill.cat>, i també via Twitter amb el hashtag #EduEvidències

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
SOFILL

ivàlua | Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques

Són les beques i ajuts a l'estudi efectives de cara a la continuïtat i millora dels resultats educatius a primària i secundària?

Alguns resultats destacats:

De quins programes parlem?

- ✓ Ens referim a programes rigorosament avaluats que donen un incentiu monetari i que s'adrecen als nivells preuniversitaris
- ✓ S'han revisat dos tipus de programes de beques:
  - **Compensatoris:** s'adrecen a alumnat amb perfils i necessitats específiques
  - **No focalitzats:** s'adrecen a tot l'alumnat

Serveixen les beques per millorar els resultats educatius?

- ✓ L'evidència mostra que **les beques són molt efectives per millorar** els resultats educatius:
  - És efectiu per **evitar l'abandonament dels estudis** (principalment, a l'educació primària i secundària obligatòria)
  - És efectiu en la millora dels **resultats educatius**
  - És efectiu en assegurar la **transició primària – secundària obligatòria**
- ✓ L'efecte és major en l'**educació primària** i sembla reduir la seva efectivitat en nivells superiors.

Quines característiques tenen els programes més efectius?

- ✓ **Programes compensatoris** (adreçats a perfils específics) amb l'objectiu d'assegurar la presència de l'alumne al centre escolar:
  - **Els que millor funcionen se centren en el nivell primari i apliquen simultàniament incentius a diferents actors del procés educatiu:** alumnes, docents i progenitors.
  - **Les beques més efectives són les rebudes a l'inici i que s'han de tornar en cas de no assolir els objectius; funcionen més** que l'opció seguida habitualment on el "premi" s'entrega a posteriori.
- ✓ **Programes no focalitzats** (dirigits a tot l'alumnat),
  - Són més eficaços en el nivell primari i en els programes que apliquen incentius simultanis als diferents actors: alumnes, famílies i professorat.
  - **Observa un major impacte general en la millora dels resultats educatius.** A més, alguns programes incentiven, addicionalment, el **treball en grup** i les **tutories entre iguals**, valorant de manera col·lectiva els avanços aconseguits.

Hi ha competències o aprenentatges que es veuen afectades més positivament que d'altres per aquestes intervencions?

- ✓ En general, s'observa que les **competències matemàtiques resulten positivament més afectades** per la implementació d'aquests tipus de programes.

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
SOFILL

ivàlua | Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Per a quins col·lectius les beques resulten més efectives?

- ✓ Tota l'evidència assenyalava que els **alumnes provinents d'entorns més desfavorits són els que més rendibilitzen l'ajuda rebuda.**
- ✓ Hi ha altres elements per a l'efectivitat de la política: un major rendiment previ observat implica un major efecte de la intervenció i, alguns programes apunten que aquests ajuts generen més impacte en nois que en noies.

Quines són les implicacions per Catalunya?

- ✓ A partir de les conclusions enumerades a l'apartat anterior podríem extreure quatre implicacions de cara al disseny de futures beques al nostre país:
  - Cal dissenyar i avaluar **programes de triple incentivació**: estudiants, docents, progenitors/tutors. En contextos desfavorits, és rellevant que tots els actors que intervenen en el procés d'aprenentatge comparteixin un objectiu comú i, per tant, cal incentivar-los.
  - **Cal adaptar els programes a les característiques dels beneficiaris.** S'ha demostrat que l'eficàcia de les beques depèn dels perfils de l'alumnat; no tots els perfils responen igual als diferents dissenys; diferents dissenys tenen efectivitats diferents segons el perfil. Aquest extrem es podria introduir per modular la política a cada col·lectiu.
  - Hi ha més evidència d'impactes positius en programes de **beques que impliquin una transferència monetària** – directament a l'alumne – en els nivells primari i secundari obligatori.
  - Qualsevol política, per a ser efectiva, ha de comptar amb els recursos suficients i donar-li un **temps de maduració**. En aquest sentit, cal desenvolupar pilots que permetin avaluar la implementació i l'impacte per poder introduir modificacions.

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

ivàlua | Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques

El projecte **Què funciona en educació?**, promogut per Ivàlua i la Fundació Bofill té per objectiu revisar les evidències generades per la recerca rigorosa al voltant de les polítiques i els programes que milloren els aprenentatges, per tal d'informar el disseny de les polítiques educatives.

- En primer lloc, recollir evidències del que funciona en alguns àmbits clau de la **política educativa**; per a fer-ho, es publiquen revisions anuals de l'evidència al voltant de quatre temes clau.
- En segon lloc, informar les polítiques educatives; es programen un cicle de **seminaris** amb actors responsables del disseny d'intervencions, per contextualitzar les troballes i debatre al voltant de les seves implicacions en el context català.
- Finalment, el projecte vol estendre a la **comunitat educativa** la necessitat de fonamentar les pràctiques i les polítiques en l'evidència ja existent sobre el que funciona, així com promoure la incorporació d'aquests aprenentatges en les estratègies dels actors.

Més informació del projecte:

<http://www.fbofill.cat/projectes/que-funciona-en-educacio-evidencies-la-millora-educativa>

<http://www.ivalua.cat/generic/static.aspx?id=2989>

Ivàlua és un consorci participat per la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i la Universitat Pompeu Fabra. La missió d'Ivàlua és promoure l'avaluació de polítiques públiques a Catalunya, com a eina de millora de l'acció de govern i de rendiment de comptes democràtic.

En el marc d'aquesta missió, Ivàlua té entre les seves finalitats la col·laboració amb les administracions públiques i entitats de caràcter social per a desenvolupar activitats d'**avaluació**, per **promoure l'ús efectiu dels resultats de l'avaluació** per part de les autoritats competents i per fer **difusió dels resultats** de l'avaluació al conjunt de la societat.

La **Fundació Jaume Bofill** és una fundació cultural privada creada l'any 1969. Des d'aleshores, les actuacions que duu a terme promouen el coneixement de la societat catalana, el debat de les noves idees i propostes per avançar cap a una major justícia social, i l'actuació de persones i col·lectius diversos que també busquin la transformació i el canvi social. Des de l'any 2009, la Fundació Jaume Bofill centra el conjunt de la seva activitat com a un *Think-and-Do tank* al voltant de l'educació i el seu context social, **impulsen iniciatives, recerques i debats per transformar l'educació a Catalunya**.

CONTACTE

Miquel Àngel Alegre, analista d'Ivàlua i coordinador de les revisions d'evidències 'Què funciona en Educació?': e-mail: miquelangel.alegre@ivalua.cat, telèfon: 93 554 53 00

Valtencir Mendes, cap de projectes internacionals. E-mail: vmendes@fbofill.cat, telèfon : 93 458 87 00

Si voleu contactar amb l'autor:

- **Mauro Mediavilla**, autor de la revisió d'evidències sobre l'impacte de les beques i ajuts a l'estudi:
e-mail: Mauro.Mediavilla@uv.es